

ŞABAN AYININ FAZİLETİ VE BERAT KANDİLİ

Şaban ayı, kamerî ayların sekizincisidir.

Şaban ayını önemli yapan özelliklerden biri, "**üç aylar**"ın ikincisi olmasıdır. Bilindiği gibi, üç ayların ilki Receb, üçüncüsü de Ramazandır. Şaban ayının önemli bir hususiyeti de, "Beraat gecesi"nin bu ayın on beşinci gecesine tesadüf etmesidir. Beraat gecesi, meleklerin inmesi, duaların kabul olunması, duaların geri çevrilmemesi gibi birçok fazilete sahip olduğu için, bulunduğu ayı da değerli kılmıştır (M. Zeki Pakalın, Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü, İstanbul 1983, III, 302).

Hız. Peygamber (s.a.v.) bir hadislerinde; "**Şaban ayının yarısı (Beraat gecesi) gelince; gecesini namazla, gündüzünü oruçla geçiriniz. Şüphesiz ki Allah, o gece güneşin batmasıyla dünya semasına iner ve şöyle der: Benden af dileyen yok mu? Onu affedeyim! Rızık isteyen yok mu? Rızık vereyim! Şifa dileyen yok mu? Şifa vereyim!**" buyurdu. (Sünen-i İbn Mace, İkâmetü's-Salât, 191).

Bir başka hadislerinde ise; "**Allah Teâlâ, Şabanın on besinci gecesi (Beraat gecesi) tecelli eder ve ana-babaya asî olanlarla Allah'a ortak koşanlar dışında bütün kullarını bağışlar**" buyurdu. (Sünen-i İbn Mace, İkâmetü's-Salât, 191).

Peygamber Efendimiz, bu ayda mümkün olduğu kadar oruç tutardı. Hız. Âişe, O'nun bu davranışını şu sözleriyle ifade eder: "**Rasûlüllah'ın (s.a.s) Şaban ayındaki kadar çok oruçlu olduğu bir ay görmedim**" (Tecdrid-i Sarîh Tercümesi, IV, 295).

Şaban ayı, İslam tarihinde bazı önemli olayların gerçekleşmesi açısından da önemlidir. Bunlar arasında, hicretin 2. yılına rastlayan Şaban ayı ortalarında nâzil olan **Bakara 144.** âyetle kiblenin Mescid-i Aksâ'dan Mescid-i Haram'a çevrilmesi ve diğer bir âyetle de Ramazan orucunun farz kılınması ile ilgili Bakara Suresinin 183-184. ayetleri sayılabilir.

Mübarek üç aylardan ikincisi olan Şaban ayı peygamber Efendimize nispet olunan bir aydır. Hız. Hasan Radıyallahu anh'den rivayete göre Resûl-i Ekrem (s.a.v.) "**Recep Allah'ın, Şaban benim ve Ramazan'da ümmetimin ayıdır**" buyurmuştur. (Ramuz El Ehadis:1/289-2)

Hız. Aişe (r.a) validemiz: Resûl-i Ekrem (s.a.v.): " Bazı aylarda çok oruç tutardı. Hatta biz onun bu ayda hiç iftar etmeyecek sanırdık. Bazı aylarda ise çok iftar ederdi. Hatta biz onu hiç oruç tutmayacak sanırdık. Resûl-i Ekrem (s.a.v.) in: "**Ramazan ayından başka bir ayın tamamını oruçlu geçirdiğini görmedim. Şaban ayındaki kadar Oruçlu olduğu başka bir ayda görmedim**" demiştir. (Sahih-i Buhari Trc. Sarîh Terc:6/295).

Usame Bin Zeyd (r.a) radıyallahu anh şöyle demiştir ey Allah'ın Resulü! Sizin Şaban ayında oruç tuttuğunuz kadar başka hiçbir ayda tuttuğunuzu görmedim dedim.

Resûl-i Ekrem (s.a.v.): "**Bu, Recep ile Ramazan arasında öyle faziletli bir aydır ki, insanlar bundan gafilidir. Bu ayda amel, alemlerin Rabbine yükseltilir. Bu sebeple ben de amelimin oruçlu iken yükseltilmesini istiyorum**" buyurdu. (Tergib ve Terhib: 2/467).

BERAT GECESİ: Şaban ayının 15. gecesi için kullanılan bir tabir olup, halk arasında "berat gecesi" de denmektedir. Berat gecesi, Müslümanlarca kutsal sayılan, rahmet ve mağfiret gecesi, müminlerin dualarının kabul, günahlarının af olduğu bir zaman dilimidir. Hız. Peygamber, "**Allah Teâlâ Şaban'ın 15. gecesi dünya semasında tecelli eder ve Kelb kabilesinin koyunlarının kıllarının sayısından daha fazla kişiyi bağışlar**" buyurmuştur. (İbn Mâce, İkame, 191).

Hız. Aişe (r.a) anlatıyor: Peygamberimiz bir gece kalktı, namaza durdu, secdeyi o kadar uzattı ki ruhunu teslim ettiğini sandım, kendisini bu halde görünce kalktım, baş parmağını hareket ettirdim, parmağı hareket edince döndüm, secdede şöyle dediğini işittim: "**İlahi! Cezandan affına sığındım. Gazabından rızana**

güvendim. Senden sana sığındım. Senin senan büyüktür. Fakat seni hakkıyla senin kendi nefsinin sena ettiğin gibi övmekten acizim.”

Aişe: Ya Rasülellah secdede bazı şeyler söylüyordun.

Ya Aişe! Bu gece, hangi gecedir bilir misin? Buyurdu. Ben de:

- Allah Rasülü bilir, dedim.

Bunun üzerine Peygamberimiz (s.a.v.): **“Bu gece, Şaban ayının yarısı (Berat) gecesidir. Allah Teâlâ bu gecede kullarının durumuna bakar ve bağışlanmak isteyenleri bağışlar, rahmet isteyenlere rahmetini ihsan eder, ancak kinci olanları geri bırakır”** buyurdu. (et Terğib vet Terhib c. 2, s. 119)

Peygamber Efendimiz (SAV) şöyle buyurmuşlardır : **“Beş gece vardır ki onlarda yapılan dua kabul edilir: Cuma gecesi, kurban ve ramazan bayramı geceleri (arefe gününü bayrama bağlayan geceler), recebin ilk (cuma) gecesi (Regaib kandili), şabanın ortasında bulunan gece (Berat kandili)”**. (Beyhaki, Şuabü'l-İmân,3711)

“Şaban ayının yarısı (Beraat gecesi) gelince; gecesini namazla, gündüzünü oruçla geçiriniz. Şüphesiz ki Allah, o gece güneşin batmasıyla dünya semasında tecelli eder ve şöyle der: Benden Yok mu af dileyen, onu affedeyim. Yok mu rızık isteyen ona rızık vereyim. Yok mu bir derde mübtela olan ona afiyet vereyim. Yok mu şunu isteyen, yok mu bunu isteyen diyerek sabaha kadar devam eder.” (İbn Mace, İkametü's-Salât, 191; Tirmizî, Savm,38).

Hz. Aişe(r.a)'dan Rasülüllah (S.A.V.) şöyle buyurdu: **“Allâh Teâlâ Şaban'ın 15. gecesi dünya semasında tecelli eder ve Kelb kabilesinin koyunlarının kıllarının sayısından daha fazla kişiyi bağışlar”** (İbn Mâce, İkame, 191).

Yazımızın başından buruya kadar Şaban ayı ve Berat gecesi ile ilgili hadisler ve bilgiler gösteriyor ki, hem Şaban ayı ve hem de Berat gecesi bizler için çok önemli ve kıymetli bir zaman dilimidir. Bu mübarek ayı, mümkün olduğu kadar oruçlu geçirmek, bol bol dua ve istiğfarda bulunmak gerekir. Allah cümlemize bu aydan istifade etmeyi nasip eylesin! (Amîn).

Ali Rıza TAHİROĞLU
Osmaniye İl Müftüsü